

*Beroepsgang tegen beslissingen van het BBIE bij het BenGH:
procedurele lessen uit EU-Luxemburg*

Mijnheer de Dagvoorzitter,

Mevrouw de President, Mijnheer de Eerste Advocaat-generaal, Geachte aanwezigen,

Nu ik vandaag de gastvrijheid van het Benelux-Gerechtshof mag genieten, gaan mijn gedachten even terug naar ruim dertig jaar geleden, de eerste malen dat dat het geval was. Het was kort na de oprichting van het Hof, in 1974. Ik was jong advocaat te Amsterdam, en omdat ik meegewerkt had aan een van de eerste boekjes over het toen ook nog tamelijk nieuwe Benelux-merkenrecht, ingevoerd in 1971, mocht ik voor mijn patroon mr. Bremer al spoedig memories en pleitnota's schrijven in zijn zaken. Daaronder waren de allereerste zaak van het Benelux-Gerechtshof, de zaak Claeryn / Klarein, en de derde zaak, over het kleurmerk lichtblauw voor kampeerartikelen van Camping Gaz.

Ik mocht ook mee naar de pleidooien. Die werden destijds, ook in de Nederlandse zaken, gehouden te Brussel, en aldaar niet – zoals thans – in het Justitiepaleis aan het Poellaertplein, maar in het gebouw van de Benelux Economische Unie aan de Regentschapsstraat.

Het waren voor mij prachtervaringen. Eén deelervaring wil ik kort met u delen: het onthaal rond het middaguur. Pleidooien begonnen om 11 uur, niet eerder vanwege de reistijd uit Nederland en Luxemburg, en ook niet later, ik denk nu omdat het Hof na de pleidooien nog wel enige tijd wenste te hebben voor raadkamerberaad. Voor de pleidooien zelf werd alle ruimte gegeven. In de zaken Claeryn en Camping Gaz, die ik u noemde, duurden zij vast wel een uur of drie, met veel rechtsvergelijking, dat was toen natuurlijk heel belangrijk.

Het onvergetelijke was nu dat kort na het middaguur de zitting geschorst werd voor een middagmaal, dat werd aangeboden door de griffier en zijn echtgenote. De griffier was dr. Russel, tevens secretaris van de Benelux Economische Unie, waar zijn echtgenote ook een functie van niveau had. Het was echter mevrouw Russel zelf, die de soep bereid had, daar was zij ook heel trots op. Mogelijk bereidde zij ook zelf de overheerlijke sandwiches. Voor Belgische begrippen natuurlijk wat ondermaats als déjeuner, maar anderzijds overtroffen deze sandwiches de toenmalige kwaliteit van kleffe Nederlandse 'broodjes' in hoge mate.

Maar niet alleen het feit dat dit noenmaal werd aangeboden door de griffier en zijn vrouw, nog onvergetelijker is dat hierbij de president en de leden van het hof en de

advocaat-generaal, én de vertegenwoordigers van partijen en hun advocaten allemaal samen zaten aan de zelfde - grote - carré-vormige tafel, zonder tafelschikking.

Enkele zaken later, vanaf 1980, werden de Nederlandse zaken in Den Haag gepleit, in het gebouw van de Hoge Raad. Daar was van een aangeboden middagmaal, laat staan een gezamenlijke lunch, helaas geen sprake meer. Hoe lang het mooie eertijdse gebruik in Brussel (en mogelijk in Luxemburg) standgehouden heeft, weet ik niet.

Volgens mij was, en is, zo'n gemeenschappelijke maaltijd niét in strijd met het EVRM.

D & H,

Thans snel naar het onderwerp waarover wij nu juist deze namiddag spreken: de uitbreiding van de competentie van het BenGH met Rechtstreekse Beoordeling van beroepen van Weigerings- en Oppositiebeslissingen van het Benelux-Bureau. Ik spreek hierna korthedshalve van: *R.B.b.W.O.b.*

Mijn – vandaag door anderen al meer dan eens aan de orde gestelde – vertrekpunt is: vervanging van het bestaande systeem van beroep bij één van de drie nationale Hoven van Beroep, mogelijk vervolgd met een nationale cassatieprocedure, waarin mogelijk nog vragen aan het Benelux-Gerechtshof gesteld moeten worden. Dat is het bestaande systeem.

Dit zou vervangen moeten worden door een systeem met één Beneluxhof van beroep, ingekaderd als Tweede kamer van het BenGH, en één cassatierechter, de hogere Eerste kamer van het BenGH.

Dit klinkt toch alleszins aantrekkelijk. Ten eerste onmiddellijke kortwieking van mogelijke verschillen van rechtsinzicht op het niveau van de beroepsinstantie, thans drie, straks één. En ten tweede de totale cassatievoorziening in één hand, in plaats van de potentieel niet twee keer maar zelfs drie keer zo veel tijd kostende cassatieronden: nationaal, BenGH (prejudicieel bevraagd), en andermaal nationaal.

Dat bij dit alles niet nog méér tijdswinst valt te boeken, namelijk niet voor zover het HvJ EG ingevolge art. 234 EG in de zaak moet worden betrokken, onderken ik; maar in ons onderlinge Benelux-systeem kunnen wij enige bronnen van *nodeloze* vertraging aldus voorkomen. Dat lijkt mij onbetwistbaar.

Daarvoor moet wel *een prijs betaald worden*. Het nieuwe systeem veronderstelt namelijk wel een *eenvormig Benelux-procesrecht*: zowel op beroeps-, als op cassatieniveau. Dat hebben wij nu nog niet. Dat moet uitgedacht en ingevoerd gaan worden. En dat: voor hoeveel zaken nu eigenlijk? Er is geschat dat het om een twintigtal beroepszaken per jaar zou gaan, en denk dan bij cassatiezaken om pakweg de helft: tien. Laten het er 30 respectievelijk 15 worden. Dan nog is het ontwikkelen

van een *eenvormig Benelux-beroeps- en cassatieprocesrecht* voor een zo beperkt aantal zaken wel héél veel werk.

Dat is een politieke keuze. Die keuze lijkt inmiddels te zijn gemaakt, minst genomen impliciet, door het Comité van Ministers, op basis van Aanbevelingen van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, met een voorzet vanuit het Benelux-Gerechtshof zelf. Dit station lijkt dus gepasseerd. En hoewel het een belastende keuze is, is het toch ook een mooie, idealistische keuze. Wie weet welke voorttrekkersrol hiervan later weer kan uitgaan op andere gebieden van bestaand of nog te ontwikkelen eenvormig Beneluxrecht. Dan behoeft dáár de horde van het ontbreken van eenvormig procesrecht niet, of in mindere mate te spelen.

Intussen is ook nog een ander niet onbelangrijk station inmiddels – minst genomen impliciet – gepasseerd. Dat is de alleszins begrijpelijke tegenwerping dat van de leden van het Benelux-Gerechtshof, gerekruteerd uit de hoogste nationale (cassatie-) instanties, waarin zij het bovendien toch al druk genoeg hebben, niet verlangd zou mogen worden dat zij ook nog eens als *feitenrechters* in *R.B.b.W.O.b.*-zaken zouden moeten optreden. Ik heb zelfs eens iemand horen zeggen: misschien *kúnnen* die nationale cassatierechters dat helemaal niet (meer). Welnu, dit probleem is opgelost door het voornemen om de nieuw te vormen beroepskamer oftewel ‘Tweede Kamer’ van het Benelux-Gerechtshof te bemensen met rechters uit de hoven van beroep van de drie lidstaten.

Maar daarmee is nog niet opgelost – ik herneem – de noodzaak van een eenvormig Benelux-procesrecht zowel op beroeps-, als op cassatieniveau. Hetgeen thans geregeld is in het Verdrag over het Beneluxhof (art. 12 en 13) en in het Reglement op de procesvoering van het hof, is daartoe niet toereikend. Ik onderken dat het Aanvullend Protocol van 1969 een iets uitgewerkter procedureregeling heeft voor de door het Beneluxhof te beoordelen ambtenarenzaken, en dat het Reglement op de procesvoering voor ambtenarenzaken zelfs een relatief uitvoerige regeling bevat. Maar die laten zich niet zo maar overschrijven of van overeenkomstige toepassing verklaren op beroepsprocedures, laat staan cassatieprocedures in merkweigerings- en oppositiezaken.

Aan de ontwikkeling van eenvormige procedureregels zal nog veel werk te verrichten zijn.

Het gaat dan om materie die, wat Nederland betreft, is geregeld in delen van de Wet op de rechterlijke Organisatie en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Nu het BBIE een administratieve instantie is, denk ik overigens ook even aan de

Nederlandse Algemene Wet bestuursrecht¹. Wat België en Luxemburg betreft gaat het uiteraard om de equivalenten daarvan. Bij de ontwikkeling van het uniforme procesrecht moeten bestaande nationale verschillen worden overbrugd. Op zulke verschillen – en de mogelijkheden van overbrugging daarvan – zal de heer Asser straks nog ingaan. Aan mij de taak om nog iets te zeggen over lessen die wij kunnen trekken uit belangrijke voorbeelden op communautair niveau.

Op communautair niveau bestaat immers – gezien de van oudsher meer omvattende taken en bevoegdheden van het Hof van Justitie van de EG – al heel lang een uitgewerkt eenvormig procesrecht, summier in het EG-Verdrag zelf, en al sinds de jaren '50 van de vorige eeuw uitgewerkt in het Statuut van dat Hof. En, belangrijker nog, inmiddels vigeert sinds een jaar of tien op communautair niveau voor gemeenschapsmerken een *R.B.b.W.O.b.*-systeem, met inbegrip van een tweetrapsstelsel, daar met een Gerecht van Eerste Aanleg: het systeem waaraan wij nu in de Benelux willen werken. Was de Benelux vaak een voorbeeld voor Europa, met name ook op het gebied van het materiële merkenrecht, hier kan de Benelux omgekeerd profiteren van het communautaire voorbeeld. Zoals de Benelux al vroeg een unitair Beneluxmerk had, kreeg de EU dat pas veel later. Maar terwijl de Benelux, bij de pas latere invoering van de weigerings- en oppositiemodaliteiten, niet aanstands voorzag in centrale beroeps- en cassatiemogelijkheden, deed de EU dat een tiental jaren eerder bij de invoering van het Europese gemeenschapsmerk wél.

Zo hebben wij als voorbeelden beschikbaar:

niet alleen de (nog in 2001 herziene) artikelen 220-245 van het EG-Verdrag en de actuele versies van het Statuut en het Reglement voor de Procesvoering van het Hof van Justitie van 64 respectievelijk 127 artikelen en een additioneel reglement van 9 artikelen,

maar voorts, wat het Gerecht van Eerste Aanleg betreft:

- diens van het Statuut van het Hof afgeleide *Reglement voor de procesvoering* van 151 artikelen,
- diens *Praktische aanwijzingen voor de partijen*, met 108 artikelen.

Dat is zeer imponerend, maar misschien ook wel een beetje afschrikwekkend. Heeft het Beneluxhof met straks zijn twee instanties ook een zo uitgebreide regeling nodig?

---

¹ Daarover heb ik weinig parate kennis, en voor die dimensie schiet bovendien de mij van vanmiddag toegemeten tijd te kort.

Zou althans bij veel deelonderwerpen niet volstaan kunnen worden met de bepaling zoals wij die in art. 12 lid 1 van het huidige Verdrag inzake het Benelux-Gerechtshof, luidende: *‘De regels die van oudsher in acht worden genomen door de rechterlijke colleges zullen ook richtsnoer zijn bij de uitoefening door het Beneluxhof van zijn rechtsprekende taak’* ?

Neen, daarop zal men zich, denk ik, slechts in zeer beperkte mate kunnen of willen verlaten.

Wat zal er dan, naast een verbouwing van de summier fundamente qua procesregels in art. 2.12 en 2.17 BVIE (de voormalige art. 6ter en 6septies BMW) en in art. 12 van het huidige BenGH-Verdrag, allemaal in aanmerking komen voor nadere regelgeving met het oog op de behandeling in twee ronden van weigerings- en oppositiezaken?

Ik neem als voorbeeld het niveau van de beroepsprocedure bij de voorziene nieuwe Tweede Kamer, de beroepskamer van het Beneluxhof. En ik leg het Reglement voor de procesvoering van het Europese Gerecht van Eerste Aanleg (RP-GEA) met zijn 151 artikelen ernaast.

Ik kan er meteen zeven aanwijzen die wij niet behoeven over te nemen: de artikelen 130-136 van Titel 4: *Van de geschillen betreffende de intellectuele eigendomsrechten*. In het nieuwe Benelux-project hebben wij het nu juist over zulke rechten. Deze artikelen 130-136 geven alleen verbijzonderingen, met name ten aanzien van het talenregime, ten opzichte van de verdere inhoud van het RP-GEA, en juist in die verdere inhoud vinden wij het uniform procesrecht. Iets dergelijks geldt voor 15 artikelen in het RP-GEA in Titel 5 over het ambtenarenprocesrecht.

151 art. - 7 - 15 = 129 art.

En wat behoeft (vermoedelijk) nog méér niet overgenomen te worden? Als ik de plank niet te zeer mis sla, denk ik dat, of hoop ik dat, ten aanzien van de volgende secties uit het RP-GEA:

- Titel 1, hoofdstuk 2: *Van de samenstelling van de kamers en de aanwijzing van de rechters-rapporteur en de advocaten-generaal* (art. 10-19).

Ik denk dat een nieuwe Tweede Kamer van het BenGH daarvoor nog te klein is.

Voorts:

- Titel 1, hoofdstuk 3: *Van de griffie* (art. 20-30).

Ik betwijfel of voor een Tweede Kamer daarvoor aparte regels nodig zijn.

Voorts:

- Titel 2, hoofdstuk 3bis: *Van de versnelde procedure* (art. 76bis)

alsmede

- hoofdstuk 4: *Van de schorsing van de behandeling en de onbevoegdverklaring van het gerecht* (art. 77-80)

alsmede

- Titel 3, hoofdstuk 1: *Van verzoeken tot opschorting van tenuitvoerlegging en tot verkrijging van andere voorlopige maatregelen in kort geding* (art. 104-110)

alsmede

- hoofdstuk 6: *Van de buitengewone rechtsmiddelen* (art. 123-129) (Het gaat hier over: Derdenverzet; herziening; interpretatie van arresten).

De aard van de Tweede Kamer-zaken leent zich niet, althans vooralsnog niet, voor dergelijke hoofdstukken, dunkt me.

Ik tel daarmee bij elkaar nog eens zo'n 40 niet over te nemen artikelen.

129 art. - 40 = 89 art.

Zo tellen wij af. Maar nu komen wij op regels waar het in bij uniform procesrecht wél om gaat. Welke soorten regels zullen wij niet kunnen missen?

Onontkoombaar lijken mij uitgeschreven bepalingen over de volgende onderwerpen (waarbij ik in het midden laat of de te regelen onderwerpen steeds moeten deel uitmaken van het Reglement op de Procesvoering, of dat een deel ervan overgelaten kan worden aan het Reglement van orde²):

Titel 1, hoofdstuk 1: *Van het presidentschap en de leden van het gerecht* (art. 1-9)

en hoofdstuk 4: *Van de werkwijze van het gerecht* (art. 31-34)

Misschien kan dat van 13 artikelen tot 5 worden teruggebracht, dat scheelt er 8, maar ik denk niet tot 0.

---

² Ik constateer dat in het voorontwerp voor het Protocol het voorgestelde 12.4bis hier ook nog geen hiërarchie aanbrengt ('De procedure voor de Tweede kamer, bedoeld in artikel 2, lid 1 onder b, wordt ingesteld door indiening van een daartoe strekkend verzoekschrift bij de griffie van het Hof. Het Reglement van orde van het Hof en het Reglement op de procesvoering houden de nadere regels in die voor deze procedure gelden.')

89 art. - 8 = 81 art.

Het pièce de résistance van het GEA-RP is uiteraard:

Titel 2: *Van de procedure* (art. 43-103).

Deze titel beslaat tien hoofdstukken. Achtereenvolgens:

- hoofdstuk 1: *Van de schriftelijke behandeling* (art. 43-54)
- hoofdstuk 2: *Van de mondelinge behandeling* (art. 55-63)
- hoofdstuk 3: *Van de maatregelen van [...] instructie* (art. 65-76³)
- [hoofdstuk 4 had ik zo-even geëcarteerd]
- hoofdstuk 5: *Van de arresten* (art. 81-86)
- hoofdstuk 6: *Van de proceskosten* (art. 82-93)
[Zie reeds in ontwerpprotocol nieuw lid 2bis van art. 13]
- hoofdstuk 7: *Van de rechtsbijstand* (art. 94-97)
- hoofdstuk 8: *Van de afstand van instantie* (art. 98-99)
- hoofdstuk 9: *Van de betekeningen* (art. 100)
- hoofdstuk 10: *Van de termijnen* (art. 101-103)

In deze bij elkaar circa zestig artikelen zal wel wat geschoffeld en gewied kunnen worden, maar substantiële bekortingswinst zal daarbij m.i. niet te behalen zijn. Dus ik blijf staan op:

Nog steeds: 81 artikelen

Dan zijn er nog enige nog niet besproken hoofdstukken in het RP-GEA, die m.i. in het Benelux-procesreglement evenmin gemist kunnen worden, maar waarbij een forse verkorting nog wel mogelijk lijkt. Dat zijn:

- Titel 1, hoofdstuk 5: *Van het taalgebruik* (art. 35-37)
- hoofdstuk 6: *Van de rechten en verplichtingen van de gemachtigden, raadslieden en advocaten* (art. 38-42)

[vgl. nu al regels in art. 12 lid 5 Verdrag BenGH en art. 5

RP-BenGH; tuchtrecht is uiteraard moeilijk te uniformeren...]

En in titel 3:

---

³ Art. 64 betreft een (niet over te nemen?!) bepaling over ‘maatregelen tot organisatie van de procesgang’.

- hoofdstuk 2: *Van de procesincidenten* (art. 111-114)
- hoofdstuk 3: *Van de tussenkomst of interventie* (art. 115-116)
- hoofdstuk 4: *Van de arresten [...] gewezen na vernietiging en verwijzing* (art. 117-121)
- hoofdstuk 5: *Van de arresten bij verstek gewezen en het verzet* (art. 122)

Deze 21 artikelen zijn wellicht terug te brengen tot 10.

81 art. - 11 = 70 artikelen.

Op dezelfde manier zou ik naast de voorziene *cassatieprocedure bij de Eerste Kamer van het BenGH* kunnen leggen: de regels voor de hogere voorziening bij het Hof van Justitie van de EG in het Reglement voor de Procesvoering van dat Hof: in het bijzonder de art. 110-123. Ik zal dat niet doen, maar uit het noemen van de artikelnummers kon U opmaken dat het om al weer een 14-tal artikelen gaat. Inleider Asser zal in zijn beschouwingen straks een zwaarder accent leggen op het cassatieniveau.

In de evolutie naar een beroeps- en cassatieprocedure in merkweigerings- en oppositiezaken zal dus nog heel wat overdacht, geconcipieerd, beoordeeld en uiteindelijk vastgesteld moeten worden, waarbij tal van gremia betrokken zijn. Voordat het tot vaststelling en vervolgens tot invoering zal kunnen komen, zal daarmee nog wel heel wat tijd gemoeid zijn, en dan lijkt een termijn langer dan twee jaar mij realistischer dan een termijn van korter dan twee jaar. Niettemin wil ik herhalen dat het werk zeer geholpen zal kunnen worden door de aanwezigheid van de communautaire voorbeelden, naast de bestaande Benelux-regels voor de ambtenarenrechtspraak.

Liever dan nog de titels/hoofdstukken/afdelingen over de cassatieprocedure in Luxemburg te bezien, ga ik in de (weinige) tijd die mij nog rest, in op enige capita selecta die deels in prejudiciële procedures het Beneluxhof al hoofdbrekens hebben gekost, die deels wél en deels niét regeling hebben gevonden in het geschreven communautaire procesrecht, en waarvoor het Hof van Justitie deels wel, maar deels nog geen richtinggevende uitspraken heeft gedaan. Hiermee breng ik dan hopelijk meteen enige meer controversiële discussiestof in. Het programma van deze namiddag voorziet uitdrukkelijk in discussie.

Met het oog op discussie is nog te bedenken de geschreven communautaire procesregels, hoezeer ik die als inspiratiebron heb aanbevolen, ook weer niet per se een onwrikbaar sjabloon vormen. Een uitgangspunt van de Europese Merkenrichtlijn, de derde en de vijfde considerans, is immers dat de procedureregels omtrent weigering op absolute of relatieve gronden nu juist niét verplicht zijn geharmoniseerd. Het HvJ EG heeft dit in een aantal zaken bevestigd, waaronder – in 2007 – de Benelux-zaak over weigering van het merk ‘The Kitchen Company’; uiteraard wél onder het immanente communautairrechtelijke voorbehoud van het gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel.⁴

Ik neem meteen bij de kop waar het in die ‘Kitchen Company’ zaak – procedureel – om ging: en wel over inbreng van nieuwe feiten in de fase bij de beroepsrechter. Dat is een heikel punt gebleken, ook in andere zaken, en ook in de literatuur: met name als het gaat om het beroep op inburgering tot geldig merk van een overigens te beschrijvend geoordeeld merk. Maar ik maak u maar vast wakker dat het ook zal gaan opspelen in oppositieprocedures, waarvan er pas één tot een arrest van het BenGH geleid heeft. Daarbij kan de inzet zijn het bewijs van het voldoende of onvoldoende *normaal gebruik* van het merk van de opposant, of juist het bewijs van *algemene bekendheid* van het (dan uiteraard voldoende gebruikte) merk van de opposant.

Het Hof van Justitie laat – onder de genoemde voorbehouden van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid – toe ‘dat een nationale rechtsorde [...] kan beletten om feiten en omstandigheden die zich na het geven van de beslissing [van de merkenautoriteit] hebben voorgedaan, bij de beoordeling van de rechtmatigheid van deze beslissing in aanmerking te nemen’. Maar het Hof van Justitie verplicht daar allerminst toe.

Communautairrechtelijk ligt hier voor de Benelux-wetgever dus een rechtskeuze open.

Het Benelux-Gerechtshof heeft ten deze tot dusverre – *salva reverentia* – wat mij betreft een koers gevaren die ik niet heel duidelijk en niet heel evenwichtig vind, althans die ik – als ik mijn vroegere ambt van professor nog uitoefende – ten overstaan van mijn studenten niet gemakkelijk uit te leggen zou vinden. Enerzijds mag het Benelux-Bureau in weigeringzaken bij de beroepsrechter alles, zelfs geheel nieuwe weigeringsgronden aanvoeren, en dat mag bovendien de beroepsrechter ook nog ambtshalve doen, al moet uiteraard het recht op wederhoor verzekerd zijn.⁵ Deze mogelijkheden voor het Benelux-Bureau en voor de beroepsrechter zijn overigens in overeenstemming met de houding van het HvJ EG ten opzichte van het BHIM in

---

⁴ HvJ EG 15 februari 2007 (C-239/05), rov. 43-45.

⁵ Bijv. arresten D’Ieteren: BenGH 29 juni 2006 (zaken A 2005/2 en 3), Jur. 2006-2008, p. 26.

Alicante, en gebaseerd op het algemeen belang van – kort gezegd – een ‘schoon register’. *So far, so good*. Maar voor de burger, de merkdeposant, worden aanzienlijk hogere barrières opgetrokken.

Zeer streng oordeelde het BenGH in de zaak over de weigering van het merk ‘Langs Vlaamse Wegen’⁶, waarin de Vlaamse Toeristenbond ten aanzien van een nadere positionering bij het Hof van Beroep geen voet aan de grond kreeg.

Als ik het goed begrijp, heeft het Beneluxhof dit iets verzacht in het arrest van 2006⁷, bekend onder de roepnaam Bovemij (of: Europolis), waar het Beneluxhof een onderscheid maakt tussen enerzijds een eisvermindering van de deposant ten aanzien van de in het depot geclaimde waren en diensten – dat mag nog steeds niet. Anderzijds mag – en moet – de rechter wél rekening houden met feiten en omstandigheden die binnen de in de inschrijvingsprocedure naar voren gebrachte grondslag aan hem worden voorgelegd, ook indien die in de inschrijvingsprocedure zelf nog niet zijn aangevoerd. We denken met name aan nadere staving van ‘inburgering’ tot merk van een van huis uit onvoldoende onderscheidend teken, al is niet geheel duidelijk of dat ook geldt voor inburgering pas in de periode na de beoordeling door het Benelux-Bureau en tot aan de pleidooien bij het Hof van Beroep.

Nog zo’n aan mijn studenten, die ik niet meer heb, moeilijk uit te leggen exercitie tref ik aan in het zeer recente arrest van het BenGH van 26 juni 2009, zaak A 2008/1 (Jtekt)⁸. Het arrest betreft de eerste oppositiezaak waarover het BenGH oordeelde, en de vraag wat het onderwerp mag zijn van de rechtsstrijd in het beroep bij de rechter. Nu, dat mag – volgens rov. 18 – enerzijds niet meer zijn dan destijds aan het BBIE als beoordeelende instantie is voorgelegd. Maar als het BBIE de oppositie niet materieel beoordeeld heeft, omdat de opposant in gebreke bleef op door het Bureau opgevraagde gegevens tijdig aan te leveren, dan mag – en moet – de rechter in beroep juist wél aan de opposant gelegenheid te bieden tot nadere onderbouwing van zijn oppositie – en dan zelfs met zelfs alle stellingen die deze wenst aan te voeren, zo begrijp ik.

De door het Benelux-Gerechtshof in deze rechtspraak toegelaten verruiming van mogelijkheden voor de deposant/appellant (Bovemij), respectievelijk de opposant

---

⁶ BenGH 15 december 2003 (zaak A 2002/2, BMB tegen Vlaamse Toeristenbond), Jur. 2003, p. 30.

⁷ BenGH 29 juni 2006 (zaak A 2005/1), Jur. 2006-2008, p. 2.

⁸ In Nederland reeds gepubliceerd in NJ 2009, 355, en in BIE 2009, nr. 73, p. 329 m.nt. CvN.

(JTekt) juich ik toe⁹. De eerder bedoelde afwijzing van mogelijkheden tot eisvermindering van de deposant (in de zaken VTB en Bovemij) betreur ik. Ik voer daartoe mijn gemeenschappelijk uitgangspunt aan dat de rechtspraak (uiteraard met voldoende hoor en wederhoor) zo veel mogelijk moet openstaan voor praktische oplossingen, die nieuwe procedures zo veel mogelijk kunnen voorkomen.

Ik ben dus ook niet zo gelukkig met de jurisprudentie van het Hof van Justitie en zijn GEA die ik daarin te star acht, en waaraan – ik herhaal – gelet op de derde en de vijfde considerans van de Merkenrichtlijn, de procedure voor het BenGH nieuwe stijl *niet gebonden* is.

Vanuit het genoemde gezichtspunt van openstaan voor praktische oplossingen die nieuwe (of nodeloos verlengde) procedures zo veel mogelijk kunnen voorkomen, kom ik ten slotte tot enkele opmerkingen, die betrekking hebben op de interactie tussen de voorziene Tweede Kamer en Eerste Kamer van het Benelux-Gerechtshof en voorts de interactie met het Hof van Justitie van de EG.

In de eerste plaats: de mogelijkheid van afdoening van zaken door de Eerste Kamer van het BenGH zaken zonder terugverwijzing naar Tweede Kamer, voor zover dat enigszins mogelijk is. De communautaire regelingen voorzien hierin – zie met name art. 61 van het Statuut van het HvJ – en de jurisprudentie laat zien dat het Hof van Justitie hiervan veelvuldig gebruik maakt. Ik zou het Benelux-Gerechtshof een soortgelijk beleid toewensen.

In de tweede plaats, enigszins omgekeerd: de door de Tweede Kamer gewenste eigen afdoening, die echter belemmerd wordt doordat de Tweede Kamer rechtsvragen onderkent, hetzij van Beneluxrecht (misschien juist Beneluxprocesrecht), hetzij van communautair recht, hetzij beide.

Gaat het om Beneluxrecht, zou de Tweede Kamer dan prejudiciële vragen aan de Eerste Kamer kunnen stellen? Men kan dit inbouwen, maar men kan het ook juist ecarteren. Veel tijdswinst zal het niet opleveren. Maar het is wel iets om bij stil te staan. In de communautaire Luxemburgse rechtspraktijk kan ik overigens geen precedent.

Gaat het evenwel om door de Tweede Kamer onderkende vragen van *communautair* recht, dan denk ik dat een vraagbevoegdheid van de Tweede Kamer aan het HvJ EG wel tijdsbesparend kan zijn, en – bovenal – dat art. 234 EG-Verdrag zich ertegen zou

---

⁹ Zie ook (nog verder gaand) de noot van CvN onder het Jtekt-arrest in BIE 2009, nr. 73, p. 329.

verzetten om de vraagbevoegdheid aan de Tweede Kamer te onthouden. Maar toch ook nog wel iets om bij stil te staan. Overbodig om eraan te herinneren dat op de Eerste Kamer de *vraagverplichting* jegens het HvJ EG rust.

In de derde plaats: communautairrechtelijk kent een veelheid van ‘rechtshelpers’, rijp en groen, niet alleen bij het GEA terecht, maar vervolgens ook – op cassatieniveau – bij het HvJ EG. Het HvJ EG kent geen verlostelsel.

In België, Luxemburg en Nederland bestaat dat ook (nog) niet, maar er bestaat in België wel de drempel van het beperkte aantal tot het Belgische Hof van Cassatie toegelaten advocaten. Nederland kent de verkorte afdoening van kansloze zaken via art. 81 Wet RO, en aan nadere maatregelen ter beheersing van de cassatiecapaciteit wordt gewerkt. Ook in de staat Luxemburg is het probleem natuurlijk bekend.

Een *toelatingsregime* voor de Eerste Kamer van het BenGH lijkt mij voorshands een brug te ver. Maar in de mogelijkheid van verkorte afdoening – eventueel zelfs zonder conclusie van een Advocaat-generaal – zou, naar het voorbeeld van het Hof van Justitie¹⁰, allicht, en dan bij voorkeur *expliciet*, voorzien kunnen worden.

Of ikzelf geslaagd ben in een ‘verkorte afdoening’ van wat ik te zeggen had, weet ik niet, maar de maximumcapaciteit van een half uur heb ik ten volle benut. Ik dank u voor uw aandacht.

---

¹⁰ Vgl. art. 119 RP-HvJ.